

Floraväktarna tjugo år

Floraväktarverksamheten startade för tjugo år sedan. Floraväktariet har sedan dess utvecklats till en nationell angelägenhet samtidigt som naturvård och floravård fått en allt starkare politisk förankring i samhället med ökade ekonomiska resurser. Hur floraväktariet blivit en viktig uppgift av allt större omfattning redovisas på sidan 83. Jag säger, som Mora Aronsson avslutningsvis också konstaterar, att "... nu ska det bli mycket spännande att följa de kommande tjugo floraväktaråren ...".

Projekt Floraväktarna fortsätter. Det här häftet av SBT redovisar tillståndet hos landets akut hotade växter och bekräftar nödvändigheten av att både övervaka och sköta deras växtplatser. Det allra bästa hade naturligtvis varit att nu, tjugo år efter starten av projektet, få konstatera att alla arter har så livskraftiga populationer att väktarverksamheten inte längre behövs. Men tyvärr är faran på intet sätt över!

Just idag står arterna samt deras biotoper i fokus – men för hur länge? Vårt fortsatta engagemang gör att arterna uppmärksammas och inte glöms bort. Det är viktigt att det finns pådrivare i form av föreningar och enskilda utanför myndigheterna. För en verkningsfull floravård kommer det nog alltid att behövas aktiva floraväktare.

Många floraväktare har varit med alltsedan verksamheten började i olika landskap, andra lite kortare tid. Självt har jag varit floraväktare sedan starten i Småland 1994. Ibland hör jag någon som suckar och säger "Vad hjälper detta?". Och visst kan man tappa modet ibland, men tack vare dig och alla andra floraväktare finns mycken värdefull kunskap insamlad om tillståndet för flertalet av våra hotade kärlväxter. Och tro inte annat än att ni säkert har väckt någon brukares stolthet över att ha så rara växter på sina marker, vilket i förlängningen gynnar arten – och även andra arter!

Men visst kan även jag bli deprimerad av att komma till en plats jag följt under lång tid. Jag tänker särskilt på en lokal för senblommande fältgentiana som jag besökt i tio år, samtidigt som jag passerat på att titta till finnögöntrösten som finns på två granngårdar. Gentianan har glatt mig år efter år. Men i fjol var stängslet nertaget, betesdjuren borta och hävden hade upphört. Då vet vi hur det går – fältgentianorna försvinner snabbt. Det känns väldigt vemodigt, men samtidigt kan jag inte låta bli att glädjas över finnögöntrösten på granngårdarna, där ägaren, brukaren, Nässjö kommun och flera andra har hjälpts åt för att ge finnögöntrösten en säker tillvaro. Ägaren lät avverka en tjugoårig granplantering, kommunen ställde upp med personal som satte upp nya stängsel kring området, och brukarens djur har återigen börjat beta markerna som inte hävdats sedan 1960-talet. Finnögöntrösten har svarat positivt på åtgärderna

margareta.edqvist@telia.com

och ökat i antal. Läs om andra fina exempel på floravårdande åtgärder i Halland på sidan 85.

Omkring 550 floraväktare var aktiva under 2005. Antalet omfattar personer som rapporterat uppgifter från såväl enstaka lokaler som en arts alla växtplatser i landskapet. Flest floraväktare (130 st) kan Östergötland stoltsera med. Sammanlagt rapporterades 3100 observationer av hotade kärlväxter samt ytterligare 1240 rapporter om missgynnade arter. Därutöver har rapporter kommit in om lokaler för mossor (39), lavar (122) och svampar (92).

Att vara floraväktare är enkelt och roligt och innebär i huvudsak att man regelbundet besöker de aktuella lokalerna, uppskattar antalet individ och noterar om det skett någon förändring av växtplatsen eller i omgivningen. En viktig del i verksamheten är också att berätta för markägare och brukare att det finns skyddsvärda arter på deras fastighet och visa på var de växer och hur de ser ut. Alla spontana kontakter med brukare och boende jag haft under årens lopp har varit ett rent nöje. Med sådan enkel information kan vi komma långt i skyddet av växterna.

Men floraväktarna behöver bli ännu fler! Om du är intresserad av att hjälpa till, kontakta då mig eller ansvarig person för respektive landskap (se rutan här bredvid).

En floraväktare uttryckte sig så här: "... skälet till denna årliga utflykt är att jag är utsedd till floraväktare för strandsötväppling, med uppgift att vaka över den och se till att den mår bra. Gissa om jag är stolt!"

MARGARETA EDQVIST

Nationell koordinatör för Floraväktarna

Regionalt floraväktaransvariga

- Skåne län: Kjell-Arne Olsson, Åhus
(kjell-arne.olsson@swipnet.se)
- Blekinge län: Åke Widgren, Karlskrona
(ake.widgren@k.lst.se)
- Hallands län: Kjell Georgson, Halmstad (kjell.georgson@swipnet.se) & Anders Magnusson, Onsala (anders.magnusson@astrazeneca.com)
- Kronobergs & Jönköpings län: Margareta Edqvist, Nässjö (margareta.edqvist@telia.com)
- Kalmar län, fastlandet: Åke Rühling, Oskarshamn
(ake.ruhling@telia.com)
- Kalmar län, Öland: Thomas Gunnarsson, Färjestaden (thomas_gunnarsson@telia.com)
- Gotlands län: Karin Wågström, Tingstäde
(karin.wagstrom@i.lst.se) & Kerstin Gahne, Visby (kerstin.gahne@telia.com)
- Västra Götalands län (Bohuslän): Evastina Blomgren, Kungshamn
(evastina.blomgren@swipnet.se)
- Västra Götalands län (Västergötland): Enar Sahlin, Hindås (enar.sahlin@swipnet.se)
- Västra Götalands län (Dalsland): Claes Kannesten, Åmål (claes.kannesten@telia.com)
- Östergötlands län: Kjell Antonsson, Linköping
(kjell.antonsson@e.lst.se)
- Södermanlands län: Bo Karlsson, Katrineholm
(bovil@telia.com)
- Örebro län: Björn Nordzell, Örebro
(bjorn.nordzell@telia.com)
- Värmlands län: Owe Nilsson, Karlskoga
(owe.kga@telia.com)
- Stockholms län: Anders Svenson, Märsta
(anders.svenson@swipnet.se)
- Uppsala län: Kerstin Frostberg, Sigtuna
(kerstin.frostberg@telia.com)
- Västmanlands län: Gunilla Alm, Enköping
(gunilla.alm@u.lst.se)
- Dalarnas län: Lennart Bratt, Falun
(godbra@swipnet.se)
- Gävleborgs län (Gästrikland): Ove Lennström, Gävle (ove.lennstrom@comhem.se)
- Gävleborgs län (Hälsingland): Björn Wannberg, Uppsala (bjorn@particleoptics.se)
- Jämtlands län: Bengt Petterson, Näliden
(varglav@telia.com)
- Västernorrlands län: Gösta Åslund, Sundsvall
(tel. 060-176044)
- Västerbottens län: Jonas Grahn, Umeå
(jynx@algonet.se).
- Norrbottnens län: Christine Boyd Larsson, Kalix
(sl.cbl@kalix.mail.telia.com)